

Sygn. akt V Ca 172/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 stycznia 2014 roku

Sąd Okręgowy w Elblągu V Wydział Cywilny Rodzinny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Jolanta Hryniewicz /spr./

Sędziowie: SO Jolanta Pietrzak

SR del. do SO Magdalena Wygonowska

Protokolant: st. sekr. sąd. Sylwia Szulc

po rozpoznaniu w dniu 16 stycznia 2014 r.

na rozprawie

sprawy z powództwa P. Z. i małoletniego W. Z. zastąpionego przez matkę K. Z.

przeciwko M. Z.

o podwyższenie alimentów

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Braniewie

z dnia 25 czerwca 2013r., w sprawie III RC 178/12

I. zmienia zaskarżony wyrok częściowy w części uwzględniającej powództwo w ten sposób, że w miejsce alimentów po 400 złotych miesięcznie zasądza od pozwanego M. Z. na rzecz małoletniego powoda W. Z. za okres od 29 sierpnia 2012 roku do 10 kwietnia 2013 roku alimenty w podwyższonej kwocie po 350 (trzysta pięćdziesiąt) złotych miesięcznie, a co do świadczeń za okres od 11 kwietnia 2013 roku zawiesza postępowanie,

II. oddala powództwo w pozostałej części,

III. oddala apelację w pozostałej części.

Sygn. akt Ca 172/13

UZASADNIENIE

Powodowie małoletni W. Z. reprezentowany przez matkę K. Z. oraz P. Z. wnieśli o podwyższenie alimentów od pozwanego M. Z. zasądzonych wyrokiem zaocznym Sądu Rejonowego w Braniewie z dnia 15 września 1999 roku w sprawie III RC 327/99 z kwoty po 150 zł miesięcznie na rzecz każdego z powodów do kwoty po 400zł miesięcznie na rzecz każdego z powodów wraz z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w płatności którejkolwiek z rat od dnia 29 sierpnia 2012 roku.

Pozwany M. Z. wniósł o oddalenie obu powództw.

Na rozprawie przed Sądem Rejonowym w dniu 16 maja 2012 roku powód P. Z. cofnął żądanie ze skutkiem prawnym.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Rejonowy w Braniewie uwzględnił w całości powództwo powoda W. Z., umorzył powództwo w zakresie cofniętego żądania. Orzekł także o kosztach procesu i rygorze natychmiastowej wykonalności. Zaskarżony wyrok nie zawiera natomiast rozstrzygnięcia o kosztach sądowych.

Orzeczenie powyższe było wynikiem następujących ustaleń i wniosków:

Małoletni W. Z. urodził się (...) roku. Wyrokiem zaoczonym Sądu Rejonowego w Braniewie z dnia 15 września 1999 roku w sprawie III RC 327/99 zostały zasądzone od pozwanego na rzecz powodów W. Z. i P. Z. alimenty w kwocie po 150 zł miesięcznie.

Małoletni W. Z. w chwili wyrokowania miał (...). Pozwany nie łożył w ogóle na utrzymanie powodów.

Małoletni powód W. Z. ma skończone (...). Zamieszkuje wspólnie z matką K. Z..

Powód P. Z. nie kontynuuje nauki. Jest osobą zdrową. Jest na utrzymaniu matki. Nie pracuje. Małoletni W. Z. uczy się. Powodowie w czasie roku szkolnego otrzymywali stypendium w kwocie 116 zł miesięcznie. Kwoty ze stypendium były przeznaczane na zakup odzieży.

K. Z., matka małoletniego W. jest osobą bezrobotną, nie posiada prawa do zasiłku. Jest zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy w B.. Utrzymuje się ze świadczeń rodzinnych w wysokości 119 zł. Otrzymuje również zasiłki okresowe w wysokości od 150 zł do 270 zł. W 2011 roku podejmowała prace społeczno – użyteczne, z czego otrzymywała dochód w wysokości około 320 zł miesięcznie. Ogółem dochód rodziny wynosi około 700-800 zł miesięcznie. K. Z. wraz z pozwanym jest właścicielem 5 ha ziemi, którą wydzierżawia od 2009 roku. Do 2009 roku K. Z. wraz z mężem prowadziła gospodarstwo rolne.

Pozwany obecnie odbywa karę pozbawienia wolności w Zakładzie Karnym w K.. Jest rencistą. Po dokonanych potrąceniach komorniczych otrzymuje rentę w wysokości 390 zł. Nie jest zatrudniony w Zakładzie Karnym. Po wydzierżawieniu ziemi pozwany podejmował prace dorywcze. Nie posiada innych osób poza powodami na utrzymaniu.

W ocenie Sądu I instancji od września 1999 roku, kiedy orzekano o wysokości alimentów, niewątpliwie zmieniła się sytuacja małoletniego powoda. Przede wszystkim małoletni W. Z. jest osobą prawie dorosłą, uczy się w szkole średniej, ma ukończone (...). Bezsprzeczne jest również, że zwiększyły się jego potrzeby żywieniowe, a przede wszystkim potrzeby edukacyjne. W zakresie potrzeb edukacyjnych należy podkreślić, iż koszty związane z zakupem niezbędnych podręczników, w tym również pomocy naukowych, koszty biletu miesięcznego, niezbędnych ubrań, wydatki związane z nauką małoletniego są znaczne i w dużym stopniu obciążają budżet rodziny.

Sytuacja materialna matki powoda również ulegała zmianie. Przedstawiciela ustawowa małoletniego powoda K. Z. nie pracuje, jest osobą bezrobotną zarejestrowaną w Powiatowym Urzędzie Pracy w B., utrzymuje się ze świadczeń wypłacanych z ośrodka pomocy społecznej.

Biorąc pod uwagę wysokość dochodów przedstawicielki ustawowej małoletniego powoda oraz ponoszone comiesięcznie wydatki na syna W. Z., a także pełnoletniego P. Z., który pozostaje na jej utrzymaniu, takie jak: koszty wyżywienia, ubrania, koszty utrzymania mieszkania przyjąć należy, iż wskazana w treści pozwu konieczność zwiększenia nakładów na utrzymanie małoletniego przez jego ojca jest w pełni uzasadniona.

Odnosząc się do możliwości zarobkowych i majątkowych pozwanego Sąd I instancji wskazał, iż okoliczności, że pozwany przebywa w zakładzie karnym w żadnym wypadku nie mogły przemawiać za nieuwzględnieniem powództwa małoletniego W. Z.. Biorąc pod uwagę zakres usprawiedliwionych potrzeb dziecka, powinien być ustalony w ten sposób, aby w razie ich zaspokojenia stopa życiowa dziecka była taka sama jak stopa życiowa rodziców. Konsekwencją tego zapatrywania jest to, że rodzice w żadnym razie nie mogą uchylić się od obowiązku alimentacyjnego względem dziecka, które nie może

się utrzymać samodzielnie, tylko na tej podstawie, że wykonywanie obowiązku alimentacyjnego stanowiłoby dla nich nadmierny ciężar. Rodzice muszą więc podzielić się z dzieckiem nawet najmniejszymi dochodami.

Nie budzi w ocenie Sądu orzekającego wątpliwości, iż stopa życiowa małoletniego W. Z. jest znacznie mniejsza od stopy życiowej pozwanego. Pozwany otrzymuje po potrąceniach komorniczych rentę w wysokości 390zł, a małoletni powód ma na swoją rzecz zasądzone alimenty w wysokości 150zł. Ponadto pozwany przebywając w Zakładzie Karnym nie ponosi wydatków związanych z wyżywieniem, czy utrzymaniem mieszkania. Odbywanie przez niego kary pozbawienia wolności jest konsekwencją niezgodnego z prawem działania i w niczym go nie usprawiedliwia. Przebywając na wolności z pewnością miałby większą możliwość zdobycia dodatkowych środków finansowych, gdyż jak wskazała przedstawicielka małoletniego powoda podejmował prace dorywcze osiągając znaczenie dochody.

Biorąc powyższe okoliczności pod uwagę Sąd podwyższył na rzecz małoletniego W. Z. alimenty do kwoty po 400 zł miesięcznie .

Wziął przy tym pod uwagę usprawiedliwione potrzeby małoletniego oraz możliwości majątkowe pozwanego które, pozwalają na wywiązanie się z obowiązku alimentacyjnego w takiej właśnie wysokości. Ponadto zasądzenie alimentów w tej kwocie od pozwanego na rzecz małoletniego powoda będzie zdaniem Sądu Rejonowego zgodne z zasadą równej stopy życiowej wszystkich członków rodziny.

W apelacji od powyższego orzeczenia pozwany wniósł o jego zmianę i oddalenie powództwa ponad kwotę 250 złotych miesięcznie.

Zarzucił , w miejscu zamieszkania powoda i jego matki są maszyny rolnicze takie jak ciągnik, bryczka do wywozu drewna i 2 piły motorowe. Syn P. pracuje tym sprzętem i osiąga dochody .Matka powoda ma zatem środki na utrzymanie , których przed Sądem nie wykazała.

Okoliczności te nie zostały ocenione przez Sąd , co doprowadziło do sprzeczności ustaleń z materiałem dowodowym.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego podlega uwzględnieniu, choć nie tylko z przyczyn w niej wskazanych.

Zaskarżone orzeczenie bowiem zostało wydane z naruszeniem przepisów procedury cywilnej ,co doprowadziło do funkcjonowania dwóch różnych tytułów egzekucyjnych odnośnie alimentów w stosunku do tego samego zobowiązanego i uprawnionego.

Stosownie do przepisu art. 445 kpc w czasie trwania procesu o rozwód lub o separację nie może być wszczęta odrębna sprawa o zaspokojenie potrzeb rodziny i o alimenty pomiędzy małżonkami albo pomiędzy nimi, a ich wspólnymi małoletnimi dziećmi, co do świadczeń za okres od wytoczenia powództwa o rozwód lub o separację. Postępowanie o alimenty, wszczęte przed wytoczeniem powództwa o rozwód ulega z urzędu zawieszeniu z chwilą wytoczenia powództwa o rozwód co świadczeń za okres od jego wytoczenia.

Taka właśnie sytuacja jaką przewiduje cytowany przepis, miała miejsce w niniejszej sprawie , bowiem pozew w sprawie o podwyższenie alimentów wpłynął do Sądu w dniu 29 sierpnia 2012 roku , natomiast do Sądu Okręgowego w Elblągu wpłynął w dniu 11 kwietnia 2013 roku pozew M. Z. o rozwód przeciwko matce małoletniego powoda. Sprawę zarejestrowano pod sygnaturą VC 407/13. Wyrok w tej sprawie zapadł 17 października 2013 roku i stosownie do jego treści rozwiązano przez rozwód małżeństwo rodziców powoda i zobowiązano ojca powoda do partycypowania w kosztach jego utrzymania w kwocie 350 złotych miesięcznie Orzeczenie jest nieprawomocne. Akta sprawy przedstawiono Sądowi Apelacyjnemu w Gdańsku z apelacją powoda M. Z..

Sąd Rejonowy wiedząc ,że rodzice małoletniego powoda są małżeństwem nie ustalił, czy między nimi nie toczy się sprawa o rozwód lub separację, stąd nie zastosował przepisu art. 445 §2 kpc i wydał wyrok końcowy w sprawie, zakreślił

ją jako zakończoną, choć był uprawniony wyłącznie do wydania wyroku częściowego odnośnie alimentów za okres od wpływu pozwu w niniejszej sprawie do wpływu pozwu o rozwód.

Jeśli chodzi o zakres obowiązku alimentacyjnego za w/w okres to mając na uwadze ustalenia Sądu I instancji odnośnie sytuacji materialnej pozwanego oraz matki powoda, a także poziom życia rodziny Sąd Okręgowy uznał, że adekwatne do tych przesłanek, będzie ustalenie obowiązku alimentacyjnego pozwanego w kwocie po 350 złotych miesięcznie.

Bezwzględnie rację ma Sąd I instancji, że potrzeby powoda wzrosły znacznie od ostatniego orzekania w przedmiocie alimentów, jeśli wówczas powód miał(...), a obecnie ma lat(...) Dochodem pozwanego jest renta w kwocie 773 złotych miesięcznie Ponadto pozwany uprawiał 5 ziemi rolnej, która jest współwłasnością rodziców powoda.

Dochód matki powoda stanowią natomiast zasiłki z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej . Sytuacja ta nie zmieniła się, gdyż matka powoda jak sama zeznała nie pracuje od wielu lat. Nie ma natomiast żadnych powodów, dla których matka powoda nie może podjąć pracy dorywczej, czy sezonowej., by mieć własne dochody na utrzymanie oraz na wyasygnowanie środków finansowych na utrzymanie powoda. Powód jest na tyle samodzielny, że nie wymaga już czynności opiekuńczych jak małe dziecko, drugi syn ,a brat powoda jest dorosły. Nie wykazano, by matka powoda była niezdolna do pracy.

Poziom życia rodziców powoda nie jest wysoki, jeśli matka utrzymuje się z zasiłków socjalnych, a ojciec z renty w kwocie ponad 700 złotych miesięcznie. W tej sytuacji w ocenie Sądu II instancji zakres obowiązku alimentacyjnego ojca powoda należało ustalić za okres od wpływu pozwu o podwyższenie alimentów do czasu wpływu sprawy o rozwód w kwocie po 350 złotych miesięcznie. W takim też zakresie zaskarżony wyrok został zmieniony przez podwyższenie obowiązku alimentacyjnego do kwoty po 350 złotych miesięcznie w miejsce alimentów po 400 złotych miesięcznie.

Jak już wskazano jest to wyrok częściowy, natomiast co do świadczeń za okres po wypłynięciu sprawy o rozwód, postępowanie zostało zwieszane.

Sąd Rejonowy zatem, najpierw usunie zakreslenie sprawy jako zakończonej , gdyż będzie kontynuował postępowanie po uprawomocnieniu się wyroku Sądu Okręgowego w Elblągu w sprawie VC 407/13 i wyda orzeczenie końcowe co do alimentów za okres od wpływu pozwu o rozwód do czasu prawomocności tego wyroku, natomiast po tej dacie obowiązywać będzie rozstrzygnięcie o alimentach zapadłe w wyroku rozwiązującym małżeństwo K. i M. Z..

Przesłanki te legły u podstaw zmiany zaskarżonego orzeczenia w oparciu o przepis art. 386§1 kpc. W pozostałej części apelacja jako nieuzasadniona podlegała oddaleniu stosownie do przepisu art. 385 kpc, gdyż propozycja skarżącego, by alimenty podwyższyć do kwoty po 250 złotych miesięcznie jest nieadekwatna zarówno do usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego jak i możliwości płatniczych zobowiązanego.